

รายงาน

การเข้าร่วมการฝึกอบรม Regional Workshop to Promote
the Universalization of the Amendment to
the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material

ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ณ เมืองโตโก ประเทศญี่ปุ่น

โดย

นางสาวชัชววรรณ มั่นไทรทอง นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ

กลุ่มความร่วมมือและประสานงานระหว่างประเทศ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

รายชื่อวิทยากร

๑. Mr. Jason Edward Tierney	ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ
๒. Ms. Jessica Anne Bufford	ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ
๓. Mr. Jordan Michael	ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ
๔. Ms. Christelle Jeanne Yvonne Drillet	ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ
๕. Ms. Maria Lorenzo	องค์การสหประชาชาติ
๖. Ms. Julia Lynn Gibson	แคนาดา
๗. Mr. Michael Ernest Nicholas Zigayer	แคนาดา
๘. Mr. Joseph Douglas Kendall	สหรัฐอเมริกา
๙. Mr. Kenneth Joseph Maddux	GICNT

รายชื่อผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม

๑๐. Mr. Michal Jacobus Botha	ออสเตรเลีย (Australian Safeguards and Nonproliferation Office)
๑๑. Mr. Vathna Chea	กัมพูชา (Ministry of Mines and Energy)
๑๒. Mr. Voddhanak Mok	กัมพูชา (Ministry of Mines and Energy)
๑๓. Mr. Yaziz Hasan	อินโดนีเซีย (National Nuclear Energy Agency)
๑๔. Mr. Bambang Tri Purnomo	อินโดนีเซีย (Nuclear Energy Regulatory Agency)
๑๕. Ms. Venephet Philathong	สปป.ลาว (Ministry of Foreign Affairs)
๑๖. Mr. Phonesavanh Lathdavong	สปป.ลาว (Ministry of Science and Technology)
๑๗. Ms. Sharifah Hascindie Binti Syed	มาเลเซีย (Ministry of Science, Technology, and Innovation)
๑๘. Ms. Mandvaa Lkhagvaa	มองโกเลีย (Ministry of Justice and Home Affairs)
๑๙. Ms. Khin Pa Pa Tun	เมียนมา (Division of Atomic Energy)
๒๐. Mr. Tran Van Vinh	เวียดนาม (Vietnam Agency for Radiation and Nuclear Safety)
๒๑. Mr. Vu Duc Giang	เวียดนาม (Vietnam Agency for Radiation and Nuclear Safety)
๒๒. นางสาวชัชววรรณ มั่นไทรทอง	ประเทศไทย (สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ)

รายชื่อผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจากประเทศญี่ปุ่น

๒๓. Ms. Wakana Arai	Ministry of Foreign Affairs
๒๔. Mr. Mitsutoshi Suzuki	Japan Atomic Energy Agency
๒๕. Ms. Naoko Noro	Japan Atomic Energy Agency
๒๖. Ms. Reina Matsuzawa	Japan Atomic Energy Agency
๒๗. Ms. Yoko Kawakubo	Japan Atomic Energy Agency
๒๘. Ms. Megumi Sekine	Japan Atomic Energy Agency
๒๙. Mr. Masahiro Okuda	Japan Atomic Energy Agency
๓๐. Ms. Reiko Hiroki	Japan Atomic Energy Agency
๓๑. Ms. Kaori Yamagumi	Japan Atomic Energy Agency

เนื้อหาการฝึกอบรม

พันธกรณีด้านความมั่นคงภายใต้องค์การสหประชาชาติที่สำคัญ ได้แก่

1. International Convention for the Suppression of Terrorist Bombing
 2. International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism
 3. International Convention for the Suppression of the financing of Nuclear Terrorism
 4. Convention on the Physical Protection of Nuclear Material and its 2005 Amendment
- โดยมีอนุสัญญาในข้อ ๓ และ ๔ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทางกายภาพของวัสดุนิวเคลียร์ (Convention on Physical Protection of Nuclear Material) เป็นพันธกรณีระหว่างประเทศด้านความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์ที่มีผลผูกพันทางกฎหมายในการสร้างมาตรการระหว่างประเทศด้านการป้องกัน ตรวจสอบ และการลงโทษผู้กระทำความผิด มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ มีประเทศที่เข้าเป็นภาคีแล้วจำนวน ๑๕๖ ประเทศ ต่อมา ในปี ๒๕๔๘ มีการแก้ไขเนื้อหาของอนุสัญญา เพิ่มเติม เนื่องจากเพื่อให้ครอบคลุมวัสดุนิวเคลียร์ที่ใช้ในทางสันติ ในขณะที่มีการใช้งาน การเก็บรักษาระหว่างการขนส่ง และในสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ปัจจุบันมีประเทศที่เข้าเป็นภาคีแล้วจำนวน ๑๑๖ ประเทศ โดยประเทศไทยกำลังจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ และมอบหมายให้ ปส. เป็นหน่วยประสานงานหลักประจำอนุสัญญา

สถานะการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา และที่แก้ไขเพิ่มเติมของประเทศที่เข้าร่วมการอบรมฯ

ประเทศผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ	สถานะการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา	สถานะการเข้าเป็นภาคีข้อแก้ไขเพิ่มเติมของอนุสัญญา
อินโดนีเซีย	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ ก.พ. ๒๕๓๐	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ พ.ค. ๒๕๕๙
สปป.ลาว	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๒๙ ต.ค. ๒๕๕๓	ยังไม่เข้าเป็นภาคี
เวียดนาม	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๓ พ.ย. ๒๕๕๕	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ พ.ค. ๒๕๕๙
กัมพูชา	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๓ ก.ย. ๒๕๔๙	ยังไม่เข้าเป็นภาคี
มาเลเซีย	ยังไม่เข้าเป็นภาคี	ยังไม่เข้าเป็นภาคี
มองโกเลีย	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ ก.พ. ๒๕๓๐	ยังไม่เข้าเป็นภาคี
เมียนมา	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๕ ม.ค. ๒๕๖๐	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๕ ม.ค. ๒๕๖๐
ออสเตรเลีย	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๒๒ ต.ค. ๒๕๓๐	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ พ.ค. ๒๕๕๙
ญี่ปุ่น	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๒๗ พ.ย. ๒๕๓๑	เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อ ๘ พ.ค. ๒๕๕๙
ประเทศไทย	*ยังไม่เข้าเป็นภาคี	*ยังไม่เข้าเป็นภาคี

*คณะผู้แทนถาวรไทยฯ กำลังจะดำเนินการมอบภาคยานุวัติสารและสัตยาบันสารของอนุสัญญา และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้กับผู้อำนวยการใหญ่ IAEA ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

เนื้อหาของอนุสัญญา และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถแบ่งออกเป็น ๓ เสาหลัก ได้แก่

๑. การคุ้มครองทางกายภาพ (Physical Protection) รัฐบาลจะต้องจัดตั้งและดำเนินงานระบอบการคุ้มครองทางกายภาพที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการลักหรือเอาไปซึ่งวัสดุนิวเคลียร์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ป้องกันวัสดุนิวเคลียร์และสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จากการก่อวินาศกรรม บรรเทาผลกระทบจากการก่อ

วินาศกรรม โดยการมีกฎหมายภายในประเทศเพื่อกำกับดูแลและคุ้มครองวัสดุนิวเคลียร์ในขณะที่ใช้งาน เก็บรักษา ขนส่ง นำเข้า ส่งออก ส่งผ่าน การติดตามนำวัสดุนิวเคลียร์ที่สูญหายหรือถูกลักขโมยกลับคืนมาอย่างทันท่วงที รวมไปถึงจัดประเภทของวัสดุนิวเคลียร์สำหรับใช้ในทางสันติ

๒. การกระทำความผิดภายใต้อนุสัญญาฯ (Offences) เช่น การลักหรือปล้นวัสดุนิวเคลียร์ การยกยอกหรือฉ้อโกงเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุนิวเคลียร์ การกระทำที่ก่อให้เกิดการถือ ส่ง หรือเคลื่อนย้ายวัสดุนิวเคลียร์เข้าหรือออกจากประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต การกระทำต่อสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ซึ่งผู้กระทำความผิดเจตนาหรือรู้ว่าการกระทำนี้น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสาหัสแก่บุคคล หรือความเสียหายร้ายแรงต่อทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม การเรียกรื้อวัสดุนิวเคลียร์โดยข่มขู่หรือใช้กำลัง รวมไปถึง การพยายามกระทำความผิด และการร่วมกระทำความผิด เป็นต้น

๓. ความร่วมมือระหว่างประเทศ (International cooperation) รัฐภาคีต้องให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยตรงหรือผ่าน IAEA เมื่อมีการลักขโมย ปล้น หรือเอาไปซึ่งวัสดุนิวเคลียร์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยผ่านช่องทางการทูตหรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม และเมื่อรัฐภาคีคาดว่ารัฐภาคีอื่นจะได้รับผลกระทบทางรังสีจากการก่อวินาศกรรม รัฐภาคีนั้นต้องรีบแจ้งให้รัฐที่จะได้ผลกระทบทราบอย่างที่สุด รวมถึง รัฐการรักษาความลับของรัฐภาคีอื่น นอกจากนี้ รัฐภาคีจะต้องแต่งตั้งหน่วยงานและผู้ประสานตามพันธกรณี (ปส. ได้แต่งตั้งนายรัฐติเดช ตูลารักษ์ วิศวกรนิวเคลียร์ชำนาญการพิเศษ กยผ. เป็นผู้ประสานงานฯ และแจ้งไปยัง IAEA แล้วเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๑)

ความแตกต่างระหว่างอนุสัญญาฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เนื้อหา ๓ เสา	อนุสัญญาฯ	ที่แก้ไขเพิ่มเติม
๑. การคุ้มครองทางกายภาพ	-การคุ้มครองทางกายภาพสำหรับวัสดุนิวเคลียร์ในระหว่างการขนส่ง -เดิมไม่มี	-เพิ่มเติมเรื่องการคุ้มครองสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ และคุ้มครองวัสดุนิวเคลียร์ระหว่างการใช้งาน เก็บรักษา และขนส่ง -เพิ่มเติมเรื่องการจัดให้มีการคุ้มครองทางกายภาพของวัสดุนิวเคลียร์และสถานประกอบการทางนิวเคลียร์โดยใช้หลักพื้นฐานทางความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์ (nuclear security) ๑๒ ประการ
๒. การกระทำความผิด	-การใช้หรือข่มขู่ว่าจะใช้วัสดุนิวเคลียร์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย การขโมยวัสดุนิวเคลียร์ และการพยายามกระทำความผิด -เดิมไม่มีฐานความผิดเกี่ยวกับ	-เพิ่มเติมเรื่องการลักลอบขนส่งวัสดุนิวเคลียร์ การก่อวินาศกรรม -เพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับสถาน

๑.๕ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (The Act on Mutual Assistance in Criminal Matters B.E.2535)

๒. ภายหลังจากที่อนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับ ปส. จัดการประชุมภายในประเทศร่วมกับหน่วยงานทางด้านความมั่นคงเพื่อแจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ทราบถึงการดำเนินงานตามพันธกรณี สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอนุสัญญาฯ และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นภาคี รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายทางความมั่นคงในประเทศ

๓. ปส. เตรียมการเพื่อเข้าร่วมการประชุม Conference of State Parties ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ในฐานะรัฐภาคีอนุสัญญาฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการประชุมตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๖ ของอนุสัญญาฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติมว่า ภายหลังจาก ๕ ปี ที่ 2005 Amendment มีผลใช้บังคับในปี ๒๕๕๙ จะมีการประชุม Conference of State Parties เพื่อทบทวนบทของอนุสัญญาฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้มีความทันต่อเหตุการณ์